

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์วิธีการเขียนบทละครสำหรับสื่อมวลชน : บทเรียนจากงานของสมสุข กัลย์จาฤก เป็นการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ ซึ่งเลือกใช้การศึกษานันทิกประวัติชีวิตบุคคลในรูปแบบของชีวประวัติมาเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานวิจัย มุ่งศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการทำงานประพันธ์บทละครสำหรับสื่อมวลชนและวิธีการเขียนบทละครวิทยุและบทละครโทรทัศน์โดยศึกษาวิเคราะห์จากงานของคุณสมสุข กัลย์จาฤก โดยจะรวบรวมประวัติตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อนำมาตีความหมายและความสัมพันธ์ของชีวิตกับการทำงานในแต่ละช่วงชีวิตออกมาเป็นสายลักษณะอักษร

ในการศึกษานันทิกประวัติชีวิตบุคคลนั้น ต้องใช้กลุ่มข้อมูลที่เรียกว่าเอกสารส่วนบุคคล (personal document) อันเป็นเอกสารที่บรรยายถึงบุคคล อาจเป็นการเขียนหรือการเล่าด้วยปากเปล่า เป็นประสบการณ์ของปัจเจกบุคคลหรือของกลุ่มบุคคล ความเชื่อหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งปฏิกิริยาที่มีต่อเหตุการณ์ต่างๆเหล่านั้น รวบรวมโดยการสัมภาษณ์แบบมีแนวคำถามและไม่มีแนวคำถาม และอาจปล่อยให้ผู้ให้ข้อมูลเล่าเรื่องราวของตนไปตามความพอใจแต่ต้องอยู่ในขอบเขตที่ผู้วิจัยกำหนดเอาไว้อย่างหลวมๆ

เอกสารส่วนบุคคลแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ เอกสารที่เป็นสายลักษณะอักษร (Written documents) และเอกสารแบบบอกเล่า (Oral documents)

1. เอกสารที่เป็นสายลักษณะอักษร (Written Documents) ได้แก่ นิตยสาร, ตำรา, งานวิจัย, วารสาร, หนังสือพิมพ์, บทความ ฯลฯ ซึ่งเกี่ยวข้องกับภาพยนตร์, ละครวิทยุ, ละครโทรทัศน์, การเขียนบทละคร, บริษัทกันทนา, คุณสมสุข กัลย์จาฤก, คุณประดิษฐ์ กัลย์จาฤก และเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวกัลย์จาฤก

ในการวิเคราะห์หลักฐานทางเอกสาร ผู้วิจัยจะประเมินคุณค่าของหลักฐานนั้นว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยวิเคราะห์ว่าหลักฐานนั้นเขียนหรือทำขึ้นโดยใคร เมื่อไร ที่ไหน มีความหมายอย่างไร มีรากฐานมาจากไหน เขียนหรือทำขึ้นในลักษณะเช่นใด เมื่อประเมินคุณค่าของหลักฐานแล้วจึงจะนำมาใช้ประกอบงานวิจัย

2. เอกสารแบบบอกเล่า (Oral Document) คือการสัมภาษณ์ด้วยการสนทนาคอบโต้ไปมาระหว่างผู้วิจัยกับคุณสมสุข กัลย์จาฤก

แหล่งข้อมูล

1. ข้อมูลประเภทบุคคล

คุณสมสุข กัลย์จาฤก

2. ข้อมูลประเภทเอกสาร

- 2.1 บทละครวิทยุ เรื่อง 'แม่น้า' และ 'สุสานคนเป็น' ซึ่งเป็นผลงานการประพันธ์ของคุณสมสุข กัลย์จาฤก
- 2.2 บทละครโทรทัศน์ที่ดัดแปลงจากบทละครวิทยุเรื่อง 'แม่น้า' โดย 'อมรศรี' และบทละครโทรทัศน์เรื่อง 'สุสานคนเป็น' ดัดแปลงโดย 'วิลาสินี' และ 'กันต์' ควบคุมและแก้ไขโดย สมสุข กัลย์จาฤก
- 2.3 บทความและบทวิจารณ์ละครวิทยุ และละครโทรทัศน์ ในนิตยสารและหนังสือพิมพ์ จากอดีตจนถึงปัจจุบัน
- 2.4 หนังสือวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการละคร และการเขียนบทละคร เทคนิควิธีการเขียนบทละครสำหรับสื่อมวลชน
- 2.5 บทสัมภาษณ์บุคคลในครอบครัวกัลย์จาฤก จากนิตยสาร หนังสือพิมพ์ และหนังสือที่จัดทำขึ้นเฉพาะกิจ
- 2.6 บทวิเคราะห์วิจารณ์การทำงานและธุรกิจของบริษัทกันตนา วิดีโอโปรดั๊กชัน จำกัด จากนิตยสาร และหนังสือพิมพ์
- 2.7 บทสัมภาษณ์ วิดีโอเทป และเทปบันทึกการสัมภาษณ์และการสัมภาษณ์นักเขียนบทละครวิทยุ นักเขียนบทละครโทรทัศน์ รวมทั้งนักเขียนบทภาพยนตร์ทั้งรุ่นเก่าและใหม่

บทละครวิทยุและบทละครโทรทัศน์ที่เลือกมาใช้เป็นตัวอย่างเพื่อการศึกษาวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้เป็นบทละครที่คุณสมสุข กัลย์จาฤกเลือกมามอบให้กับผู้วิจัยนำมาประกอบการอ้างอิง โดยบทละครวิทยุเป็นบทที่ท่านเขียนขึ้นเองเมื่อกว่า 30 ปีที่แล้ว ส่วนบทละครโทรทัศน์เป็นบทละครที่ดัดแปลงมาจากบทละครวิทยุของท่าน แต่ท่านไม่ได้เป็นผู้เขียนบทละครโทรทัศน์เรื่องนี้เอง เพียงแต่ทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุม ตรวจสอบและแก้ไข เพราะบทละครโทรทัศน์ที่นำมาเขียนขึ้นใหม่ในปี พ.ศ. 2541 ซึ่งท่านได้เลือกรากงานเขียนเพื่อมาทำหน้าที่ควบคุมบทละครโทรทัศน์แต่เพียงอย่างเดียว แม้บทละครโทรทัศน์ที่นำมาอ้างอิงจะไม่ได้เป็นผลงานของคุณสมสุข กัลย์จาฤก หากแต่ได้ผ่านการตรวจสอบแก้ไขจากคุณสมสุข กัลย์จาฤกมาแล้ว เพราะฉะนั้นผู้วิจัยจึงถือเอาบทละครโทรทัศน์นี้เป็นงานของท่าน ด้วยเหตุที่ผ่านการตรวจสอบและยอมรับจากท่านมาแล้วกระบวนการหนึ่ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในขั้นตอนการสัมภาษณ์ ใช้การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ โดยมีการบันทึกเสียงลงใน แอ็บเสียงทุกครั้ง การสัมภาษณ์แต่ละครั้งจะใช้เวลาไม่เกิน 2 ชั่วโมง เพื่อให้สะดวกต่อการ บันทึกเสียง และเพื่อไม่ให้เป็นการรบกวนผู้ถูกสัมภาษณ์มากเกินไป ก่อนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะส่งตัวอย่างคำถาม ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เตรียมตัวล่วงหน้าก่อนวันนัดสัมภาษณ์แต่อาจมี คำถามเสริมอื่น ๆ เพิ่มเติมในระหว่างการสัมภาษณ์

- ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์คุณสมบัติคุณสมมุข กัลย์จาตุก อย่างเป็นทางการจำนวน 4 ครั้ง
- ครั้งที่ 1 วันที่ 20 มิถุนายน 2541 เวลา 10.00 - 12.00 น.
  - ครั้งที่ 2 วันที่ 30 มิถุนายน 2541 เวลา 10.00 - 12.00 น.
  - ครั้งที่ 3 วันที่ 17 ธันวาคม 2541 เวลา 10.00 - 12.00 น.
  - ครั้งที่ 4 วันที่ 26 กรกฎาคม 2542 เวลา 10.00 - 12.00 น.

การวิเคราะห์ข้อมูล

ก่อนการสัมภาษณ์ครั้งที่ 1 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารที่เป็นสายอักขระอักษรที่ เกี่ยวข้องกับบริษัทกันตนา คุณสมมุข กัลย์จาตุก และบุคคลในครอบครัวจากหนังสือและ เอกสารต่าง ๆ เสียก่อน แล้วจึงตั้งคำถามเพื่อทำการสัมภาษณ์ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานประพันธ์บทละครสำหรับสื่อมวลชน หลังจากนั้นก็นำคำถามมา ถอดความและตีความหมายเพื่อค้นหาส่วนของข้อมูลที่ยังขาดหายไปแล้วจึงตั้งเป็นคำถามใหม่ เพื่อทำการสัมภาษณ์ในครั้งที่ 2

ในการสัมภาษณ์ครั้งที่ 2 ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เกี่ยวกับประวัติชีวิตในบางส่วนที่ยัง ขาดหายไปจากการสัมภาษณ์ในครั้งที่ 1 รวมทั้งสัมภาษณ์ถึงวิธีการทำงาน อุปสรรคและ ทรรศนะเกี่ยวกับการทำงานในอาชีพนักเขียนบทละครสำหรับสื่อมวลชน การสัมภาษณ์ในครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 รวมกับการศึกษาจากเอกสารที่เป็นสายอักขระอักษรทำให้ผู้วิจัยสามารถรวบรวม ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานจากชีวประวัติของคุณสมมุข กัลย์จาตุกไว้ได้

ก่อนการสัมภาษณ์ครั้งที่ 3 ซึ่งเป็นครั้งที่ผู้วิจัยต้องการข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการเขียนบท ละครวิทยุและบทละครโทรทัศน์ โดยส่วนตัวแล้วแม้ผู้วิจัยจะมีอาชีพเป็น script writer แต่งาน เขียนบทละครไม่ใช่งานถนัดของผู้วิจัย หากเคยเขียนอยู่บ้างแต่ก็นับว่าเป็นแบบสมัครเล่น ดังนั้นการสัมภาษณ์ในครั้งที่ 3 จึงค่อนข้างห่างจาก 2 ครั้งแรก เพราะผู้วิจัยใช้เวลาในช่วงนั้นศึกษา เทคนิควิธีการเขียนบทละครวิทยุและบทละครโทรทัศน์จากหนังสือทั้งในและต่างประเทศ ศึกษา

จากงานเขียนบทละครของนักเขียนท่านอื่น และศึกษาด้วยการฟังละครวิทยุและดูละครโทรทัศน์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงวิธีการของการเขียนบทละครวิทยุและบทละครโทรทัศน์ในเบื้องต้น เสียก่อน แล้วจึงตั้งคำถามขึ้นเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์คุณสมสุข กัลย์จาฤกถึงวิธีการในการเขียนบทละครสำหรับสื่อมวลชนของท่าน เมื่อทำการสัมภาษณ์ในครั้งที่ 3 แล้วผู้วิจัยนำคำสัมภาษณ์มารวมกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร อันได้แก่ บทละครวิทยุ และบทละครโทรทัศน์ที่ท่านเลือกมาให้ บทสัมภาษณ์ของคุณสมสุข กัลย์จาฤก ในนิตยสารต่าง ๆ คำสัมภาษณ์ในรายการโทรทัศน์ รวมทั้งเอกสารจากการบรรยายพิเศษของท่าน จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงวิธีการเขียนบทละครสำหรับสื่อมวลชน โดยศึกษาจากงานและประสบการณ์ของคุณสมสุข กัลย์จาฤก

ในการสัมภาษณ์ครั้งที่ 4 เป็นการสัมภาษณ์ถึงข้อมูลในส่วนที่ยังขาดหายไป เมื่อเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจึงนำผลที่ได้มาประมวล ตีความหมายด้วยตัวผู้วิจัยเอง แล้วรายงานผลการศึกษาเป็นลายลักษณ์อักษร

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับประวัติชีวิต ประสบการณ์ในงานสายอาชีพของการเขียนบทละคร และบริบทต่างๆที่เกี่ยวข้องกับชีวิต และการทำงาน รวมไปถึงจนถึงปัจจัยที่มีผลต่อความคิด อุดมคติ กระบวนการโต้ตอบ และการประเมินทางเลือกของคุณสมสุข กัลย์จาฤก ในช่วงเวลาต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการทำงาน การเข้าสู่อาชีพ และวิธีการเขียนบทละครสำหรับสื่อมวลชน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลใช้การพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analysis Description) ร่วมกับแผนภาพแสดงให้เห็นถึงปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก ที่มีผลต่อการเข้าสู่อาชีพนักเขียนบทละครของคุณสมสุข กัลย์จาฤก รวมทั้งวิเคราะห์วิธีการเขียนบทละครโดยศึกษาจากงานของคุณสมสุข กัลย์จาฤกเพื่อสร้างขึ้นเป็นองค์ความรู้ในการเขียนบทละครสำหรับสื่อมวลชน เริ่มตั้งแต่การสร้างแรงบันดาลใจเพื่อมองหาแนวความคิดในการเขียนบทละคร การคัดเลือกเรื่องเพื่อนำมาสร้างเป็นบทละครสำหรับสื่อมวลชน วิธีการสร้างสรรค์บทละครเพื่อนำเสนอทางสื่อมวลชน วิธีการเล่าเรื่องให้เหมาะสมกับธรรมชาติของวิทยุ โทรทัศน์ ตลอดจนคุณสมบัติที่ดีของนักเขียนบทละครสำหรับสื่อมวลชนจากทรรศนะของคุณสมสุข กัลย์จาฤก และจากการวิเคราะห์คุณสมบัติของคุณสมสุข กัลย์จาฤก โดยผู้วิจัยเอง